

Soldats sirians durant un patrullatge, al sud de Damasc. L'exèrcit continua el procés d'aclarida d'insurgents.

La lluita per la supervivència a Damasc

“Ja gairebé hem acabat”, afirma el general. Té la mandíbula ampla, i els cabells que li envolten el cap formen una corona grisa i gruixuda.

Des del terrat d'un edifici militar situat darrere la plaça dels Omeia, a Damasc, el general podria veure les columnes de fum que s'enlairen des del suburbi de Daraia, on els rebels

Damasc s'ha convertit en un dels camps de batalla més cruentos en la lluita per Síria, fins i tot mentre els fidels al president Baixar al-Assad insisteixen que gran part de la capital està sota el seu control. Els habitants que no n'han fugit, però, només intenten sobreviure.

s'enfronten als seus soldats. Però seu al seu despatx de la tercera planta, darrere d'un escriptori immens de fusta i sota retrats del fundador de la dinastia Assad, Hafiz al-Assad, i el seu fill Baixar.

El general d'infanteria, de poc més de cinquanta anys, llueix l'emblema de l'exèrcit sirianà a l'espatlla, un falcó damunt d'unes espases creuades. És membre de l'elit militar i tota la vida ha servit el règim d'Al-Assad.

Ja gairebé no queden "terroristes" a Daraia, afirma el general, tot i que encara hi quedin alguns "punts conflictius". Els "terroristes", explica, s'ama-

guen sota terra "com rates", en túnels o en canals. "Així de penosa és la seva situació", explica.

El nom del general està gravat en una placa brillant a la porta de roure, però insisteix que el seu nom no pot aparèixer en aquest article. En aquest edifici, cap dels membres de l'exèrcit, dels serveis d'intel·ligència o de l'aparell de seguretat sirianà no vol fer declaracions.

Els rebels s'han acostat perillosament al nucli antic de Damasc, i el general aviat podria tenir els dies comptats. La guerra civil siriana ja fa 23 mesos que dura i s'ha cobrat més de 60.000 vides. Els rebels avancen, però a un ritme extremament lent i amb molts contratemps, amb enfrontaments constants amb l'exèrcit sirianà en batalles extenuants. L'exèrcit d'Al-Assad manté el terreny principalment a les ciutats, però el règim ja no controla les vastes àrees rurals que hi ha entremig, i que ara sovint són zones sense llei. Els rebels han tallat moltes rutes d'abastament i en alguns posts d'avançada els soldats passen gana i s'han de racionar les bales.

Una sensació estranya. Assad vol dir 'lleó', i Damasc s'ha convertit en el seu cau. El president Al-Assad s'ha atrinxerat a Damasc, on l'exèrcit ha concentrat les forces i defensa la ciutat costi el que costi. Però en suburbis com Duma i Duraia, els rebels han atacat sense pietat les forces del règim durant els últims sis mesos. De vegades, les batalles es lliuren a només 600 metres del nucli antic.

En alguns carrers de la perifèria de Damasc es viu una sensació estranya. Les façanes dels edificis enrunats es projecten al cel d'hivern, i periòdicament l'aire s'omple de l'estrèpit dels morters i els esclafits de les metralladores. I, no obstant això, només uns quants centenars de metres enllà, hi ha botigues obertes i els venedors del bazar ofereixen DVDs, joies, equipatge i roba. Els funcionaris es dediquen a les seves tasques com si tot fos completament normal. Aquesta part de Damasc es manté gairebé com al 2000, quan Baixar al-Assad va arribar al poder després de la mort del seu pare, Hafiz. En aquella època, Damasc esperava una modernització ràpida enmig d'un Orient Mitjà assotat per la guerra.

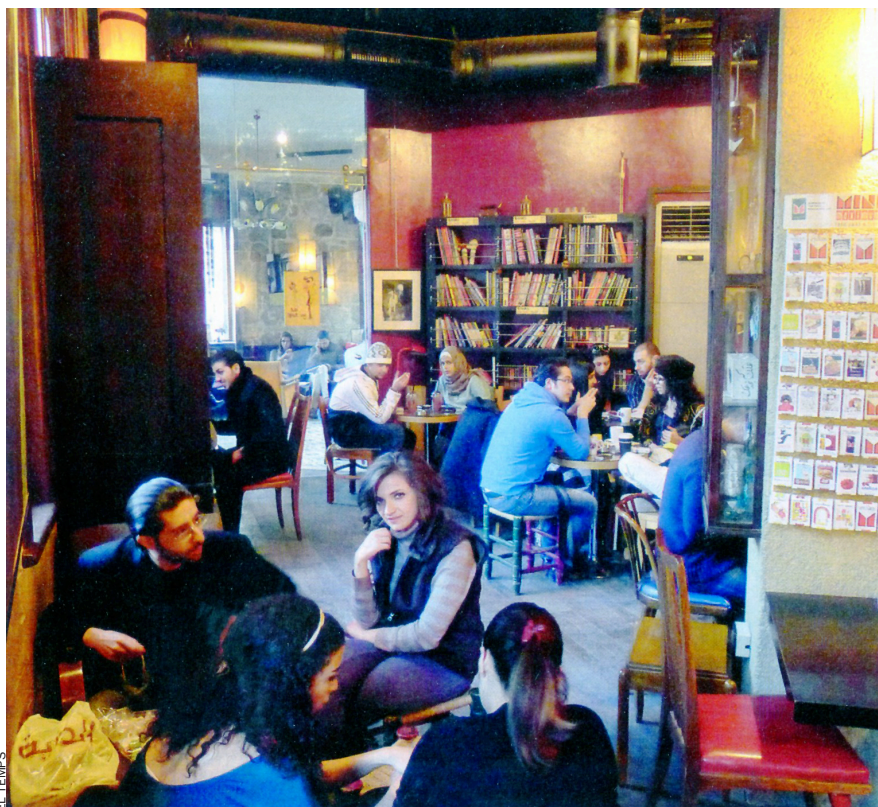
Aleshores, Baixar al-Assad va ser com una alenada d'aire fresc. Havia viscut a Anglaterra, i semblava disposat a deixar enrere l'estat policial corrupte del seu pare a canvi d'un futur més prometedor. De cop i volta hi havia telèfons mòbils, i tot seguit accés a Internet i centres comercials, inversions a les universitats i hotels de luxe. El president i la seva atractiva i cosmopolita dona, Asma, passejaven pel nucli antic de Damasc i dinaven amb Angelina Jolie. L'actriu i activista política s'estava a l'habitació número 5 del Talisman, un *hotel boutique*, i la revista de viatges del *New York Times*, assenyalava Damasc com una de les destinacions més importants del món.

Però l'antiga maquinària del règim del seu pare encara era darrere del jove president. Una maquinària que incloïa diversos milers d'especuladors, molts d'ells alauites, la secta derivada del xiisme a la qual pertanyen els Assad. Per què els hauria d'interessar la reforma?

A diferència del seu pare, Hafiz, que va dirigir els serveis de seguretat amb mà de ferro, el molt més moderat Baixar mai no es va arribar a convertir en un veritable dictador. Els homes del seu pare avui dia encara exerceixen un poder considerable.

Delinqüents comuns? La por va protegir el règim d'Al-Assad, però ara sembla que la por ha canviat de bàndol, fins i tot a la capital. Ara, la por empaita els oficials de l'exèrcit quan agafen l'autobús per tornar de la feina a casa, i els funcionaris dels ministeris, els empresaris, els rics i els sospitosos de ser lleials al règim. Els segresten homes armats que els tanquen en soterranis, de vegades durant setmanes. Sovint, els segrestadors afirmen que són rebels de l'Exèrcit Sirianà Lliure. A algunes de les víctimes les cremen amb cigarrets o les deixen fora, a la neu, vestides només amb roba interior, un cop els segrestadors han rebut els diners del rescat. No sempre és clar si els autors dels segrestos lluiten per una Síria lliure o si simplement són delinqüents comuns.

A la zona oest de Damasc hi ha un barri, anomenat Mezze 86, que és habitat gairebé exclusivament per alauites. Mezze 86 és la llar dels especuladors del règim, la llar dels paràsits. Els re-

Els carrers de Damasc, plens d'edificis enrunats i soroll de morters, contrasten amb força amb els rars moments de quietud que es poden viure en un cafè de la capital en un moment donat.

sidents treballen per al ministeri d'economia, per a la policia o l'exèrcit.

Com a funcionaris, guanyen entre 100.000 i 300.000 lliures sirianes al mes, és a dir, entre 1.000 i 3.000 euros. La majoria es van construir les cases de ciment fa 20 anys, i cartells de Baixar al-Assad pengen a cada cantonada. Al-Assad, oftalmòleg de professió, i que només va rebre una formació militar molt superficial, va provar d'infondre por quan va ser fotografiat per als cartells, amb ulleres de sol, un uniforme de general i una expressió ombrívola a la cara.

A Mezze 86, el primer cotxe bomba hi va explotar a principi d'octubre. El 5 de novembre, una gran explosió hi va destruir tota una filera de botigues, amb un resultat d'onze persones mortes i desenes de ferits.

La caseta de Hassan Khudir no és gaire lluny del lloc de l'explosió. És funcionari del Ministeri de Transport i vesteix jaqueta de pana i corbata fins i tot a la saleta d'estar de casa seva. Com a alauita, sent que la pacífica vida que duia s'ha acabat. Khudir, la seva dona i els quatre fills temen la venjança dels rebels. "Si no hi ha reconciliació, ens morirem tots", afirma.

Però els rebels a Damasc també estan en perill de mort, com les tres joves estudiants de la rebotiga d'un cafè de Damasc. Porten un hijab blanc que els cobreix els cabells i el coll, i són reticents a treure's els abrics llargs. Són dones musulmanes tradicionals, diuen. Arriben amb dos homes joves.

"Les vinyes del meu país". Tots cinc treballen per a l'*Enab Baladi*, un diari clandestí i el lloc web del bastió rebel de Daraia, a quatre quilòmetres de Mezze 86. *Enab Baladi* vol dir 'les vinyes del meu país', un nom que invoca el dolç raïm que solia créixer als jardins de Daraia.

Els autors d'*Enab Baladi* han documentat la destrucció que s'ha viscut a Daraia d'ençà que l'exèrcit va identificar el barri com a bastió terrorista a l'estiu. Escriuen, fan vídeos i fotografies, i deixen constància de com els avions de combat deixen caure la seva càrrega mortal damunt Daraia, de com els tancs retrunyen a través del barri i disparen indiscriminadament contra edificis, i de com l'exèrcit va anar de casa en casa el 25 d'agost de 2012 per cercar els partidaris de la rebel·lió i ali-

near-los contra la paret. Centenars de persones van ser afusellades aquell dia, afirmen els fundadors d'*Enab Baladi*.

Les dones han portat un vídeo com a exemple. S'hi veuen les restes d'una casa, i s'hi sent una veu neguitosa que diu: "Al·lahu-àkbar, Al·lahu-àkbar". El càmera empeny la porta de la casa bombardejada i avança damunt les taules i els armaris bolcats. El cos d'un home d'uns 40 anys està estès panxa enlaire amb les cames doblegades. "Al·lahu-àkbar", diu el càmera amb un sanglot. Corre cap al bany, on troba una altra víctima. Els que graven troben tres cossos a la casa. "Al·lahu-àkbar", diuen tots, sanglotant.

Fa gairebé 1.400 anys, es diu que el profeta Mahoma va fer servir la frase "Al·lahu-àkbar" (Al·là és el més gran) per elevar la moral dels seus soldats. Els combatents musulmans la utilitzen encara avui dia, els grups afiliats a Al-Qaida inclosos, com el Front al-Nusra.

Enab Baladi és la veu dels supervivents de Daraia. Els edificis que antigament havien estat escoles, oficines de correus i hospitals, ara estan en ruïnes. Però els rebels de Daraia són realment extremistes, com afirma el general?

Qui són els rebels? "Al principi dúiem flors i ens manifestàvem per aconseguir reformes", explica una de les dones en resposta a l'afirmació del general. "El govern ens convidava a taules rodones, i després ja sabien qui eren els nostres líders i els van fer arrestar. Som conservadors, però no volem un califat. Volem democràcia i humanitat".

Els vostres aliats segresten partidaris d'Al-Assad? "Sí. Els hem de bescanviar pels nostres familiars i amics que encara són a la presó".

Hi ha extremistes al vostre bàndol? "Com podem ser selectius? Som víctimes i ens estem morint. Ens agafem a tot el que podem."

Com serà una Síria lliure si s'aconsegueix amb l'ajuda d'extremistes islàmics com el front Al-Nusra? "Si el règim cau, lluitarem contra Al-Nusra. Tot el que passa ara és només el començament d'un llarg procés."

Els articles d'*Enab Baladi* són sorprenentment assenyats, fins i tot el dia que un dels cofundadors va morir dins el seu cotxe per l'impacte de metralla.

Però 23 mesos de guerra han enverinat els membres de l'oposició. La lluita contra un exèrcit que destrueix el seu propi país, i l'amargor pel fet que Occident no hagi vingut a ajudar-los, ha fet trontollar els vincles interns. "Ens hem convertit en això", diu un dels dos homes, estudiant d'enginyeria informàtica, amb un matís de vergonya a la veu.

Al principi, la brutalitat era pròpia de l'exèrcit i dels mercenaris d'Al-Assad, especialment les milícies Xabiha, fantasmes. Aquestes milícies estan formades per criminals i radicals incitats i pagats per l'aparell de seguretat. Són originàries de l'interior del país alaïta que s'estén entre la costa de Latakia i Tartus, la llar dels Assad. Les Xabiha fan la feina bruta a l'aparell de seguretat d'Al-Assad.

El nom d'aquest grup d'assassins es va originar durant la dècada de 1970, quan els membres criminals del clan Assad robaven Mercedes Benz 600, un vehicle popular en aquella època, tan bon punt els seus propietaris gosaven entrar al seu territori. Pels fars opulents dels vehicles, els mercenaris els anomenaven "fantasma", és a dir, *Shabah*. Els "fantasmes" del conflicte actual es mouen pels pobles de l'oposició, de vegades juntament amb l'exèrcit, i assassinen i saquegen al seu pas.

Finançament estranger. Tots dos bàndols, els rebels i el règim, han estat instruments d'un conflicte més gran, amb Rússia, la Xina i l'Iran d'una banda, i l'Aràbia Saudita, Qatar, Turquia, els Estats Units i Europa de l'altra.

Als saudites i als seus aliats els agrada fer sortir Síria de l'eix xiïta, que també inclou l'Iran i Hezbollah. Tot i que la majoria dels sirians són sunnites, fa molt que són governats pel clan alaïta dels Assad. Els saudites i els turcs volen expandir la influència sunnita a la regió, i els Estats Units volen protegir Israel.

A l'altre bàndol, els russos volen frenar el domini d'Occident a l'Orient Mitjà i assegurar els seus antics privilegis de la regió, com ara Tartus, l'única base naval russa a la Mediterrània.

"Aquest aixecament és principalment organitzat i finançat des de l'estranger", afirma el vice-ministre d'Afers estrangers Faisal al-Mikdad. Ha viatjat molt

L'Exèrcit Lliure de Síria i activistes de l'oposició van trobar un total de 108 cadàvers lligats de mans i amb impactes de bala al cap, al riu, a Alep, probables víctimes d'una execució sumària.

les darreres setmanes fent visites a Rússia, l'Iran i la Xina. Aquest home discret s'encarrega de la política exterior del règim i agraeix que uns quants aliats de Síria encara donin suport al règim.

Els rebels reben "milers de milions de dòlars dels països del Golf", afirma Al-Mikdad assegut al seu enorme despatx del Ministeri d'afers estrangers a Damasc. "És un negoci de mercenaris mundial". Segons Al-Mikdad, els veïns saudites i turcs de Síria hi estan especialment implicats. Amb l'ajuda de grups religiosos, explica, el primer ministre turc Recep Tayyip Erdogan prova d'"establir un nou Imperi otomà". El règim d'Al-Assad fa nosa a Erdogan, afirma Al-Mikdad, i és per això que Turquia dona suport als rebels.

Tot i que els anomenats comitès de coordinació local d'Idlib, Alep, Homs i Hama recullen informació sobre la lluita dels rebels, no tots els revolucionaris estan sota el mateix comandament. Hi ha diversos grups escindits que aparentment lluiten per les seves pròpies causes en diversos llocs. Els grups rebels inclouen principiants i professionals, soldats desertors, gihadistes de Líbia, Tunísia i fins i tot Austràlia, i extremistes d'Al-Nusra. De moment, tots tenen el mateix objectiu: enderrocar el règim. Però quan Assad caigui, els seus objectius comuns probablement s'esvairan ben aviat.

La vida dels civils. Els qui pateixen són els civils, fins i tot a Damasc, on la supervivència s'ha tornat més difícil i la vida quotidiana, més dura. L'elec-

tricitat només funciona unes quantes hores al dia. La gasolina i el dièsel es racionen i el combustible per a la calefacció al mercat negre val cinc vegades més que abans de la crisi. Fins i tot les fleques de vegades no poden fer pa. Un empleat del Talisman, l'hotel de luxe on es va allotjar Angelina Jolie, ara seu davant d'una estufa de llenya amb un company de feina en l'única habitació amb calefacció de l'edifici. No hi ha electricitat i, per descomptat, no hi ha hostes.

Una mica més tard, una dona jove camina de pressa pels carrers estrets del barri cristià, no gaire lluny de l'hotel. S'ha tenyit els cabells de ros clar per evitar que la reconeixin, i la caputxa de l'abric li cobreix la cara. Busca un lloc on les parets no tinguin orelles. En veu baixa, descriu en què s'ha convertit la seva vida en aquesta guerra: "M'estiro al llit, la casa és freda i fosca, el telèfon no funciona, i ploro".

Pertany a un petit grup de membres de l'oposició que proven de localitzar els desapareguts o, si més no, comptar-los. Tot i que el govern està debilitat, encara té la capacitat d'interceptar i torturar persones com ella fent servir el mètode habitual: cel·les compartides sense finestres, on els presoners pengen de les mans i els colpegen els panxells fins que se'ls tornen de color blau fosc i els assoten l'esquena fins que la pell se'ls obre.

Mentida, diuen els funcionaris del govern a Damasc. El president del parlament, Mohammad Jihad al-Laham, és un home d'aspecte trist vestit de

Mentre les forces rebels s'enfronten a les tropes siries al suburbi de Mleha, la ciutat vella de moment s'ha mostrat en bona part immune a la violència.

negre i amb corbata del mateix color. Té la boca estreta i un bigotí ros. Al novembre, un destacament rebel va disparar i matar el seu germà quan anava de camí a la feina.

Al-Laham seu al ben custodiat edifici del Parlament en una cadira guarnida amb incrustacions de nacre. Darrere seu hi ha una esplèndida paret daurada i un retrat del president Al-Assad.

“No la fem servir al judici”. “Què vol exactament l'oposició?”, es demana Laham tot alçant les mans teatralment: “Destruir!”.

Insisteix que el president Al-Assad va escoltar les demandes dels manifestants. Admet que algunes d'aquestes demandes eren legítimes i que Al-Assad va fer tots els canvis que li havien exigit. Es van aixecar les lleis d'emergència, ja no hi ha només un partit polític, es van celebrar eleccions parlamentàries i es va permetre l'establiment de nous partits. “Què més?”, diu Al-Laham alçant la veu. “Volem negociar amb totes les parts. No exclouem ningú, i donem garanties de seguretat”.

Què passa amb els testimonis de tortura?

Al-Laham, advocat, no nega res. També és el president de la unió d'advocats de Síria, i està familiaritzat amb

els abusos. Tortura, diu, és el que es feia al passat, però ara un pres en espera de judici només es pot retenir a la presó durant 60 dies. I si un presoner és torturat, afegeix, ara té dret que el visiti un metge. “I si la seva confessió s'obté mitjançant tortura, no la fem servir al judici”.

Fora, l'activista pels drets humans ha trobat una cafeteria tranquil·la. Explica que pren nota de totes aquelles persones desgraciades que es troben detingudes a les cèl·lules dels organismes d'intel·ligència i a la tristament cèlebre presó de Khatib. De vegades rep ajuda de contactes personals, i de vegades els homes de l'aparell de seguretat li passen informació d'amagat. Afirma que almenys 60.000 persones han estat detingudes a tot el país. Un company activista, advocat, acabava de ser arrestat. L'activista té por, però està decidida a perseverar a Damasc. “No pot fugir tothom”, explica.

Però Damasc, la ciutat bíblica de jardins magnífics, una ciutat on diverses religions coexistien pacíficament, ja fa temps que és història. Ja ningú no seu als bars i als restaurants de la ciutat vella. Ara Damasc és ple de refugiats d'Alep, Idlib, Duma i Daraia. Els pobres pidolen pel carrer, i dormen a casa de familiars.

Uns bombons deliciosos. Les cordes pengen lliurement de l'asta de la bandera davant de l'ambaixada alemanya, ara abandonada, al barri de Malki. Els porticons són tancats a l'ambaixada d'Holanda i la dels Estats Units, envoltada d'un filat de punxes, també és tancada. Els saudites s'han deixat els llums encesos.

Els sirians rics han marxat als Estats Units o a París, on molts d'ells tenen cases. Els qui poden fugen al Líban o a Jordània, mentre que els alauites marxen a Tartus o a Latakia. Tots els qui encara són al barri de Daraia probablement hi són perquè no poden marxar-ne.

L'exèrcit afirma que ha envoltat Daraia, i que els túnels que connectaven el suburbi amb el món exterior han estat descoberts i segellats. “Hem destruït el 90 per cent dels terroristes”, afirmava a finals de gener un portaveu de l'exèrcit a la televisió.

Marjam, de 26 anys, és una de les autores d'*Enab Baladi* des de Daraia. Obre el seu portàtil a la cafeteria per ensenyar un nou vídeo. S'hi veu com una bomba impacta contra la casa d'un company activista del diari i, a continuació, com es treuen 15 cadàvers d'entre la runa, la família de l'activista. “Què ens queda?”, demana la noia amb un riure amarg.

Quant de temps més pot continuar tot això? Hi ha gent a Damasc que afirma que Al-Assad pot resistir fins l'any 2014, i que vol legitimar la seva posició mitjançant eleccions a la presidència. Un agent de la intel·ligència de l'Àrabia Saudita està convençut que Al-Assad, abans no passin sis mesos, ja no hi serà en menys. Potser algú de les seves pròpies files l'assassinà, explica l'agent, i assenyala que moltes de les persones del seu cercle més proper són corruptibles, i que només es mouen pels diners. Si això passés, els dos bàndols podrien negociar la pau ben aviat.

“Bombons?”, pregunta el general darrere el gran escriptori de fusta. Prova de fer un somriure. “Com podríem fer uns bombons tan bons si realment ens haguessin derrotat?”.

Susanne Koelbl

© Der Spiegel

Traducció de Paula Arnas Antolín